

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна
академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра педагогіки та психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ З ОСНОВАМИ ПРОФОРІЄНТАЦІЇ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 053 Психологія

освітньо-професійна програма Психологія

Кременець, 2021

Заблоцький А.Р. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія праці з основами профорієнтації» для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 Психологічна. Кременець : КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2021. – 15 с.

Розробник:

Заблоцький А.Р. – викладач кафедри педагогіки та психології.

Робочу програму навчальної дисципліни схвалено на засіданні кафедри педагогіки та психології.

Протокол від 31.08.2021 року № 1.

Завідувач кафедри

В. Терпелюк

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 053 Психологія	Рік підготовки	
		III	III
Індивідуальне навчально-дослідне завдання – 1	Освітньо-професійна програма: Психологія	Семестр	
		VI	VI
		Лекції	
		18 год.	6 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Практичні, семінарські	
		18 год.	6 год.
		Лабораторні	
		–	
		Самостійна робота	
		54 год.	78 год.
		Форма контролю: екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить (%):
 для денної форми навчання – 40 / 80
 для заочної форми навчання – 13 / 87

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчального курсу полягає в ознайомленні студентів з основними психологічними уявленнями про трудову діяльність, а також формування початкових навичок рефлексії власної майбутньої праці, сформуванню у майбутніх фахівців уявлення про теоретичні та прикладні основи професійної орієнтації, що дозволяє розуміти психологічні закономірності у системі профорієнтаційної роботи, у зв'язку з іншими явищами; виявляти за сформованою системою понять, принципів і фактів науки альтернативні техніки читання профорієнтаційних лекцій та бесід, проведення профконсультативних тренінгів, а також здійснення профдіагностичної роботи; розкрити науковологічні, оцінювальні та особистісні детермінанти, що лежать в основі розвитку наукового знання, здійснювати профорієнтаційний прогноз. Оволодіння знаннями з курсу забезпечує основи формування психологічної та професійної компетентності майбутнього педагога.

Програма передбачає такі форми навчальної роботи: лекції, семінарські заняття, самостійну роботу студентів, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань.

Викладання курсу здійснюється з врахуванням знань студентів із курсів загальної, вікової, педагогічної психології, історії психології, соціальної психології.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти такими **компетентностями**:

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, здатність використовувати законодавчу базу в професійній діяльності.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 13. Здатність розуміти, висловлювати та інтерпретувати поняття, факти, думки, почуття як усно, так і письмово, слухати, говорити, читати та писати державною мовою у відповідних соціальних та культурних контекстах.

Спеціальні (фахові , предметні) компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології, розуміти походження психічних розладів і психологічних проблем.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту, в тому числі з питань психологічного благополуччя та охорони психічного здоров'я.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

Програмні результати навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т. ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Психологія праці як галузь наукового знання

Тема 1. Психологія праці як галузь психологічної науки

Психологія праці як галузь психологічного знання про працю і працюючих. Структура праці. Психологія праці, як галузь психології, яка вивчає умови і розробляє шляхи і методи наукового обґрунтованого вирішення практичних завдань в області функціонування і формування людини, як суб'єкта праці. Суміжні області наукового психологічного і міждисциплінарного знання про людину і професії. Методологічні і теоретичні основи, предмет і завдання психології праці в цілях забезпечення оптимальних взаємоз'язків людини і трудового посту.

Тема 2. Історія вивчення закономірностей функціонування фізіологічних систем і психічних функцій людини в процесі праці

Передумови розвитку науки про працю. Перші наукові підходи до вивчення закономірностей функціонування організму людини під час праці. Створення першої лабораторії експериментальної психології. Прийняття законоположень про працю в країнах Європи (кінець XIX ст.). Відкриття перших бірж праці у Франції. Класична школа управління. Школа людських відносин. Розвиток індустріальної психології (психотехніки). Значення наукових відкриттів І. Сеченова, І. Павлова, О. Ухтомського для становлення і розвитку фізіології і психології праці. Теорія функціональних систем П. Анокіна. Закінчення періоду психотехніки. Відновлення вивчення закономірностей функціонування фізіологічних систем і психічних функцій людини в процесі праці. Вивчення проблем фізіології і психології праці в Україні. Основні проблеми сучасної фізіології і психології праці.

Тема 3. Психологічний аналіз професійної діяльності

Функції психіки в трудовій діяльності. Форми психічної діяльності людини в процесі праці. Відчуття і сприймання у процесі праці. Зорові і слухові відчуття у процесі праці. Вимоги щодо зорового і слухового сприйняття при організації трудового процесу. Мислення та його операційні компоненти в процесі праці. Види мислення. Пам'ять і трудова діяльність. Увага та її роль в трудовій діяльності. Воля і трудова діяльність. Емоційні прояви в трудовій діяльності. Темперамент, характер та їх прояви у трудовій

діяльності. Акцентуації характеру та їх вплив на трудову діяльність. Здібності як основа оволодіння знаннями, вміннями, навичками. Мотив як компонент трудової діяльності.

Змістовний модуль 2. Працездатність як основна проблема сучасної психології

Тема 4. Психологія працездатності

Визначення категорії «працездатність». Фактори працездатності. Межа працездатності (І. Павлов). Основна, відновлювальна, побічна функціональні системи. Нейрофізіологічний конфлікт. Функціональні стани організму. Ефект Сеченова. Показники працездатності: виробничі, фізіологічні, психологічні. Динаміка працездатності і характеристика її фаз: доробочий стан, фаза впрацювання, фаза стійкої працездатності, фаза зниження працездатності, фаза «емоційного пориву». Типи динаміки працездатності. Вплив індивідуальних властивостей на динаміку працездатності.

Тема 5. Виробнича втома, монотонність, важкість праці, виробниче середовище, режими праці та відпочинку, їх психофізіологічні основи та особливості впливу на працездатність і ефективність праці

Визначення втоми. Фактори втоми, локально-гуморальна концепція втоми. Центральна-нервова концепція втоми (І. Павлов, М. Введенський, П. Анохін). Психологічний компонент втоми. Суб'єктивні і об'єктивні ознаки втоми. Ступені втоми, критерії їх оцінки.

Монотонність праці як наслідок науково-технічного прогресу. Фізіологічна основа монотонності. Монотонність як різновид втоми. Рухова і сенсорна монотонність. Монотонія як психічний стан працівника. Монотоностійкість, монотонофільність, монотонофобність.

Виробниче середовище, його фактори та вплив на організм і працездатність людини. Важкість праці як ступінь сукупного впливу всіх факторів трудового процесу на працездатність і здоров'я працівника.

Раціональний режим праці і відпочинку як фактор підвищення працездатності та ефективності праці.

Тема 6. Зміст та напрямки профорієнтаційної роботи психолога навчального закладу

Професійна орієнтація як система заходів, спрямованих на підготовку особистості до вибору майбутньої професійної діяльності. Виникнення профорієнтації як самостійного напрямку. Завдання професійної орієнтації. Об'єкти дослідження у професійній орієнтації. Методи професійної орієнтації та їх характеристика. Система професійної орієнтації. Профорієнтаційна робота психолога закладу освіти. Складові профорієнтаційної роботи практичного психолога.

Тема 7. Профорієнтаційна бесіда та спостереження у роботі психолога закладу освіти

Профінформація як елемент структури професійної орієнтації. Зміст профінформаційної роботи. Форми та методи професійної інформації. Сутність і структура професійної інформації. Особливості проведення профорієнтаційної бесіди, її етапи та процедури. Спостереження у профорієнтаційній роботі психолога. Особливості включення у процес взаємодії та фактори, що впливають на її ефективність. Типологія питань, які використовуються під час проведення профорієнтаційної бесіди.

Тема 8. Психодіагностичні методи дослідження інтересів, здібностей, нахилів та намірів учнів до майбутньої професійної діяльності

Психодіагностичні методи у профорієнтаційній роботі психолога. характерних особливостей учнів: інтересів, потреб, нахилів, здібностей, професійних намірів, професійної спрямованості, рис характеру, темпераменту, стану здоров'я. Проведення діагностичної роботи щодо виявлення труднощів у виборі майбутньої професії. Діагностична робота територіальних центрів професійної орієнтації..

Тема 9. Складання програми профконсультативної роботи практичного психолога

Предмет і задачі професійної консультації. Структура та зміст профконсультативної роботи. Форми професійної консультації: групова, індивідуальна та змішана. Система професійної консультації: узгодження, підбір професії, прогнозування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Кількість годин				
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна робота		лекції	практичні	лабораторні	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Предмет, завдання, методи соціальної психології										
Тема 1. Психологія праці як галузь психологічної науки.	10	2	2		6	41	2	2		25
Тема 2. Історія вивчення закономірностей функціонування фізіологічних систем і психічних функцій людини в процесі праці.	10	2	2		6					
Тема 3. Психологічний аналіз професійної діяльності.	11	2	2		6					
Тема 4. Психологія працездатності.	10	2	2		6					
Змістовий модуль 2. Працездатність як основна проблема психології										
Тема 5. Виробнича втома, монотонність, важкість праці, виробниче середовище, режими праці та відпочинку, їх психофізіологічні основи та особливості впливу на працездатність і ефективність праці.	11	2	2		6	32	2	2		28
Тема 6. Зміст та напрямки профорієнтаційної роботи психолога навчального закладу	11	2	2		6					
Тема 7. Профорієнтаційна бесіда та спостереження у роботі психолога закладу освіти	11	2	2		6					
Тема 8. Психодіагностичні методи дослідження інтересів, здібностей, нахилів	10	2	2		6	40	2	2		25

та намірів учнів до майбутньої професійної діяльності										
Тема 9. Складання програми профконсультативної роботи практичного психолога	10	2	2		6					
Усього годин	90	18	18		54	90	6	6		78

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Психологія праці як галузь психологічної науки	2	2
2.	Основні етапи розвитку психології праці та основ профорієнтації	2	
3.	Психологічний аналіз професійної діяльності.	2	
4.	Психологія працездатності	2	
5.	Виробнича втома, монотонність, важкість праці, виробниче середовище, режими праці та відпочинку, їх психофізіологічні основи та особливості впливу на працездатність і ефективність праці	2	2
6.	Зміст та напрямки профорієнтаційної роботи психолога навчального закладу	2	
7.	Профорієнтаційна бесіда та спостереження у роботі психолога закладу освіти	2	2
8.	Психодіагностичні методи дослідження інтересів, здібностей, нахилів та намірів учнів до майбутньої професійної діяльності	2	
9.	Процес складання програми профконсультативної роботи практичного психолога	2	
Усього		18	6

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Вивчити характеристики праці як основного виду діяльності людини та її фізіолого-психологічні компоненти	2	3
2.	Вивчити передумови становлення та етапи розвитку фізіології і психології праці як науки.	4	3
3.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Основні етапи розвитку психології праці», розкрити зміст понять.	6	3
4.	Вивчити закономірності функціонування психіки людини в процесі праці	2	3
5.	Вивчити підходи до визначення категорії «працездатність», її психофізіологічний потенціал, фактори, динаміку розвитку.	2	3
6.	Вивчити психофізіологічні основи виробничої втоми, монотонність, важкості праці, виробничого середовища, режимів праці і відпочинку та особливості їх впливу на працездатність та	2	3

	ефективність праці.		
7.	Вивчити психофізіологічні основи профорієнтації і профвідбору	2	3
8.	Планування профорієнтаційної роботи практичного психолога	2	3
9.	Технологія лекційної профорієнтаційної представниками шкільної адміністрації та учителями	2	3
10.	Зміст та напрямки профорієнтаційної роботи психолога закладу освіти.	2	3
11.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Зміст та напрямки профорієнтаційної роботи психолога закладу освіти», розкрити зміст понять	2	3
12.	Система взаємопов'язаних елементів професійної орієнтації	2	3
13.	Анкетування у профорієнтаційній роботі з учителями	2	6
14.	Анкетування у профорієнтаційній роботі з учнями	2	3
15.	Розкрийте «золоте правило психології праці». Як співвідносяться поняття «професіограма», «психограма» і аналітична професіограма? Чи можна стверджувати, що запропонована Є.Клімовим «формула професій» є різновидом професіограми?	2	3
16.	Складіть три плани (комплексу завдань) допомоги людині в професійному й особистісному самовизначенні відповідно до трьох концептуальних рівнів допомоги (по М.С. Пряжнікову).	2	3
17.	Складіть програму дій з психологічного супроводу молодого фахівця (з урахуванням особливості робочого місця й конкретної організації виробниче підприємство, транспортна організація, приватна комерційна фірма).	2	7
18.	Складання програми профконсультативної роботи практичного психолога з батьками	4	7
19.	Складання програми профконсультативної роботи практичного психолога з учнями старшої школи	4	7
Усього		54	78

Оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти здійснюється на семінарських заняттях.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час самостійної роботи на семінарських та практичних заняттях

1–2 бали – здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком; користується додатковими джерелами.

3 бали – знання здобувач вищої освіти є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Здобувач вищої освіти здатен на рецензію відповіді іншого здобувача вищої освіти; здатен опрацювати матеріал самостійно.

4 бали – здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя

процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

5 балів – здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили.

7. Індивідуальні навчально-дослідні завдання:

1. Психологія праці як галузь психологічного знання про працю і працюючих: об'єкт, предмет, цілі та завдання психології праці.
2. Історія психології праці: психологія праці у зарубіжних дослідженнях.
3. Історія психології праці: вітчизняна психологія праці XIX- XX ст.
4. Місце психології праці в системі наук про людину. Актуальні проблеми сучасної психології праці в умовах сьогодення.
5. Класифікація методів психологічного дослідження у психології праці.
6. Психологічне розуміння професійної діяльності (професія, трудовий пост, спеціальність, кваліфікація, посада).
7. Типологія професійної діяльності. Психологічні класифікації професій.
8. Поняття «суб'єкт праці». Структура суб'єкта праці – мотиваційні, когнітивні, операторні, емоційно-вольові показники професійної діяльності людини.
9. Індивідуальний стиль діяльності суб'єкта праці.
10. Мотиви вибору професії. Мотиви вибору місця роботи.
11. Періодизація розвитку людини як суб'єкта праці. Стадії професійного самовизначення особистості.
12. Професіографування як основа пізнання світу професій. Професіограми і психограми професій.
13. Професійно-прогностична діагностика. Діагностика професійних уподобань особистості.
14. Індивідуальний стиль діяльності: феноменологія ндивідуальних стилів.
15. Діагностика рівня професійної готовності людини до праці.
16. Методи психодіагностики в системі профвідбору.
17. Психодіагностика мотиваційних чинників працевлаштування.
18. Профорієнтація і профконсультація.
19. Психологічні основи професійного виховання і професійного навчання.
20. Технології професійної освіти як компонент соціально-психологічного супроводження професійної діяльності.
21. Схема роботи практичного психолога під час атестування кандидатів для прийому на роботу.
22. Професійна адаптація: чинники, рівні, етапи.
23. Професійна придатність як сукупність психофізіологічних і соціально-психологічних особливостей.
24. Психологічна характеристика складових частин поняття
25. «профпридатність»: тріада факторів «хочу – можу – треба».
26. Визначення критеріїв, методів діагностики і прогнозування готовності до праці.
27. Адаптація та її значення в системі соціально-психологічного забезпечення діяльності. Компоненти, динаміка, детермінантні фактори адаптаційного процесу.

28. Психологічні закономірності та фактори професійної адаптації. Критерії і методи оцінки адаптації робочих кадрів.
29. Атестація персоналу як компонент соціально-психологічного забезпечення професійної діяльності.
30. Психологічна і соціально-психологічна реабілітація хворих та інвалідів як засіб компенсації різних порушень фізичного і психічного здоров'я людини.
31. Професійно-кваліфікаційне зростання та соціальні переміщення.
32. Професійний стрес та технології ресурсозбереження.
33. Міжособистісні відносини і соціально-психологічний клімат у виробничому колективі.
34. Методи дослідження і способи оптимізації соціально-психологічного клімату у трудовому колективі.
35. Атестація персоналу як компонент соціально-психологічного забезпечення професійної діяльності.
36. Працездатність як показник зміни функціонального стану людини у процесі діяльності. Критерії оцінки працездатності.
37. Професійна кар'єра: механізми процесу кар'єрного зростання; принципи кар'єрного просування по службі.
38. Соціально-психологічне гарантування надійної та безпечної діяльності у звичних та екстремальних умовах.
39. Організаційні та психологічні заходи збереження працездатності.

Порядок подання та захист ІНДЗ

1. Звіт про виконання ІНДЗ подається у вигляді реферату обсягом до 10 арк.
2. ІНДЗ подається викладачу не пізніше ніж за 2 тижні до підсумкового контролю або завершення семестру.
3. Оцінка за ІНДЗ виставляється на заключному занятті (семінарському, практичному) на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ. Можливий захист завдання шляхом усного звіту здобувач вищої освіти про виконану роботу (до 5-ти хв.).
4. Оцінка за ІНДЗ враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчального курсу. Максимальна кількість балів – 20.

Критерії оцінювання ІНДЗ

1-2 балів – студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, здатен відтворити його з помилками та неточностями, має стійкі навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює поняття, наводить приклади, знає основні дати, орієнтується у хронології, підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен використовувати наочні матеріали; відповіді непослідовні та нелогічні.

3-5 балів – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком; користується додатковими джерелами.

6-9 балів – студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії та факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити окремі власні приклади та підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; самостійно користується додатковими джерелами;

частково контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію; складає таблиці та схеми.

10-13 балів – знання студента є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки та залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.

14-16 балів – студент володіє глибокими та міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

17-20 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити й розв'язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал у письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили.

8. Методи навчання

Лекції (традиційна, лекція-презентація з використанням ІКТ), розповідь, пояснення, семінарські заняття, проблемна бесіда, дискусія, ілюстрування, самонавчання, навчальні дослідження, відеометод, інструктаж, інтерактивні вправи, творчі завдання, консультації

9. Методи контролю

Поточне оцінювання: усні та письмові опитування, поточне тестування, оцінювання презентацій, ІНДЗ, самостійної роботи. Підсумковий контроль – екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти у процесі поточного і проміжного контролю

Поточне оцінювання									Тест	ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2								
Теми									Тест	ІНДЗ	Сума
1	2	3	4	5	6	7	8	9			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	35	20	100

Шкала оцінювання знань та вмінь здобувачів вищої освіти під час підсумкового контролю, яка передбачає співвідношення питомої ваги результатів поточного й проміжного контролю та результатів здачі екзамену

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою академії	Підсумкова оцінка	
			Результати поточного та проміжного контролю – коефіцієнт 0,5	Результати здачі екзамену – коефіцієнт 0,5

A	Відмінно	90 – 100	90 – 100	90 – 100
B	Добре	82 – 89	82 – 89	82 – 89
C		75 – 81	75 – 81	75 – 81
D	Задовільно	67 – 74	67 – 74	67 – 74
E		60 – 66	60 – 66	60 – 66
FX	Незадовільно	35 – 59	35 – 59	35 – 59
F		0 – 34	0 – 34	0 – 34

Критерії оцінювання

Оцінка А «5» («відмінно») (90–100): студент виявляє міцні, глибокі та системні знання навчально-програмованого матеріалу; відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу; демонструє вміння самостійно знаходити та користуватися джерелами інформації, критично оцінювати окремі нові факти, явища, ідеї, встановлювати причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, робити аргументовані висновки; користується широким арсеналом засобів доказів власної думки, вирішує складні проблемні завдання; виявляє варіативність мислення і раціональність у виборі способів розв'язання практичних завдань; творчо застосовує професійні вміння і навички; вміє пов'язати теорію з практикою; володіє культурою викладу інформації, мова студента грамотна.

Оцінка В «4» («добре») (82–89): студент виявляє міцні, повні, ґрунтовні знання навчально-програмованого матеріалу; демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати та систематизувати інформацію, встановлювати зв'язок з обраною професією та робити висновки; використовує загальновідомі докази у власній аргументації; вільно застосовує матеріал у стандартних ситуаціях; відповідь студента в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована, однак при відповіді та виконанні практичних завдань допускає несуттєві помилки; рівень мовленнєвої культури відповідає загальноприйнятим нормам.

Оцінка С «4» («добре») (75–81): студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте його знання недостатньо глибокі та осмислені; відповідь на рівні загальних уявлень про предмет; демонструє деяке порушення логічності й послідовності викладу матеріалу; виявляє вміння частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити певні, але неконкретні й неточні висновки; не вміє пов'язати теоретичні положення з практикою; має фрагментарні навички в роботі з джерелами інформації; виявляє невисоку культуру викладу знань.

Оцінка Д «3» («задовільно») (67–74): студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє елементарні знання фактичного матеріалу; викладає матеріал уривчастими реченнями, при відповіді допускає суттєві помилки, які не здатен виправити після коректування запитань; недостатньо володіє розумовими операціями; відсутні уміння і навички у роботі з джерелами інформації; не вміє логічно мислити та викласти свою думку.

Оцінка Е «3» («задовільно») (60–66): має мінімально достатні знання з дисципліни, зі значними помилками; у загальному недостатньо орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не досить впевнено, з суттєвими помилками застосовує знання ув практичних ситуаціях.

Оцінка FX «2» («незадовільно») (35-59) (з можливістю повторного складання): студент не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок застосовування знань у практичних.

Оцінка FX «2» («незадовільно») (0–34) (з обов'язковим повторним курсом): не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок застосування знань у практичних ситуаціях.

11. Методичне забезпечення

Навчально-методичного забезпечення, періодичні видання, посібники, мультимедійні презентації за змістом тем.

12. Рекомендована література

Базова:

1. Авдєєв Л. Г. Інформаційно-методичний довідник з професійної орієнтації : метод. рек. К.: ІПК ДСЗУ, 2011. 36 с.
2. Алексєєва А. В. Актуалізація потенціалу конкурентоздатності особистості в ситуації безробіття: навч.-метод. розробка. К.: ІПК ДСЗУ, 2011. 86 с.
3. Баклицький І. О. Психологія праці: підруч. 2-ге вид., переробл. і допов. К. : Знання, 2008. 655 с.
4. Десненко М. І. Професійне навчання безробітних за індивідуальною формою (організаційно-методичний аспект): навч. посіб. К.: ІПК ДСЗУ, 2011. 33 с.
5. Енциклопедія професій: (додаток) / уклад. : Я. О. Лиса, В. І. Власюк; Держ. центр зайнятості України, Київ. міськ. центр зайнятості. К.: б. в., 2005. 186 с.
6. Карпенко Г. В. Психологія праці та вибір професії: навч.-метод. посіб. Суми: Унів. кн., 2008. 167 с.
7. Корольчук М. С. Теорія і практика професійного психологічного відбору: навч. посіб. для слухачів та студ. вищ. навч. закл. К.: Ніка-Центр, 2006. 532 с.
8. Крушельницька Я. Фізіологія і психологія праці: підруч. К. : КНЕУ, 2003. 367 с.
9. Логвиненко В. П. Психологічний ресурс особистості як фактор виходу із ситуації безробіття: навч.-метод. розробка / В. П. Логвиненко. К. : ІПК ДСЗУ, 2011. 165 с.
10. Рибалка В. В. Психологія праці особистості: навч.-метод. посіб. К. : Київ. міськ. пед. ун-т ім. Б. Д. Грінченка, 2006. 59 с.
11. Синявський В. В. Психологічні основи професійної консультації безробітних: навч.-метод. посіб. –К. : ІПК ДСЗУ, 2011. 90 с.
12. Технологія профорієнтаційної роботи з безробітними, які тривалий час перебувають на обліку в державній службі зайнятості : кол. монографія / за заг. ред. канд. психол. наук С. О. Тарасюк. К. : ІПК ДСЗУ, 2011. 312 с.
13. Щербакова І. М. Психодіагностика професійного самовизначення особистості: навч.-метод. посіб. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. 324 с.

Допоміжна література:

1. Башук Л. П. Психодіагностика мотиваційних чинників працевлаштування молоді. *Практична психологія та соціальна робота*. 2008. № 12. С. 58–63.
2. Борисюк А. С. Професійна кар'єра як соціально-психологічний феномен: етапи, типи професійної кар'єри. *Проблеми загальної та педагогічної психології*: зб. наук. праць Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. К., 2007. Т. 9. Ч. 4. С. 94–101.
3. Іванашко О. Є. Професійна адаптація і професійне вигорання особистості. *Наук. часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*. Сер. 12: Психологічні науки. К., 2007. Вип. 19. С. 82–85.
4. Клим Б. До питання формування переліків професій для професійно-технічних навчальних закладів. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2004. № 3. С. 145–156.
5. Колісник-Гуменюк Ю. Професійна адаптація: чинники впливу. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2008. № 1. С. 174–182.

6. Коропецька О. М. Профорієнтація та профвідбір: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Івано-Франківськ: [б. в.], 2005. 234 с.
7. Малхазов О. Професійний відбір та впровадження новітніх технічних засобів у роботі з персоналом. *Соціальна психологія*. 2005. № 4. С. 84–90.
8. Методи психодіагностики в системі профвідбору: метод. посіб / уклад. В. В. Синявський. К.: [б. в.], 2007. 287 с.
9. Пилипенко Н. Мотиваційні механізми професійної адаптації. *Психологія і суспільство*. 2009. № 2. С. 78–83.
10. Психологія особистості безробітного : матеріали II-ї Всеукр. наук.-практ. конф., (26 трав. 2005 р.) / АПН України ; Ін-т підготовки кадрів держ. служби зайнятості України. – К. : [б. в.], 2005. – 378 с.
11. Пухлій В. Вибір професії і проблема зайнятості молоді. 2007. № 10. С. 73–79.
12. Синявський В. В. Професіограми і психограми робітничих професій : метод. посіб. К. : Київ. Русь, 2008. 77 с.
13. Сігасва Л. Є. Вміння і навички самостійної роботи у професійному становленні дорослої людини: навч.-метод. посіб. К.: ЕКМО, 2007. 166 с.
14. Сприяння працевлаштуванню молоді в Україні: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Ю. Маршавін, Г. Черепанова, Д. Маршавін та ін.. К.: б. в., 2006. 155 с.
15. Удовенко Л. Психологічна професіографія. *Персонал*. 2007. № 9. С. 67–72.